

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Нагалия Маринова

Автор на дисертационния труд: Михасла Маркова Маркова, задочен докторант към катедра „Бизнес информатика“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Тема на дисертационния труд: „Електронната търговия – ключов фактор в дигиталната трансформация на малкия и средния бизнес“

I. Общо представяне на дисертационния труд.

Дисертационният труд на докторант Михасла Маркова изследва *съвременните методи, платформи и тенденции при създаването на приложения за електронна търговия като ключов фактор в дигиталната трансформация на малките и средни предприятия*. Разработката представлява завършено и задълбочено научно изследване подкрепено с графичен, табличен и емпиричен материал, с общ **обем 159 стандартни страници** – 151 страници основен текст и 8 страници приложения.

Дисертацията и авторефератът към нея се отличават с *балансирана структура*, съставена от увод, три глави, заключение, библиография, приложения, списък на публикациите, свързани с дисертационния труд, и справка за основните приноси на разработката. Материалът е илюстриран посредством 17 таблици и 30 фигури.

За разработване на темата докторантът е проучил значителна по обем литература от **125 заглавия** - 24 български и 101 чуждестранни.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Темата на дисертацията е **актуална** и представлява интерес от научна и приложна гледна точка. Тя се обуславя от трайно налагащата се сред предприятията тенденция за осъществяване на онлайн бизнес и позиционирането на дигиталната трансформация като водещ приоритет в стратегиите и планове на Европейския съюз. Значимостта и характерът на проблемите в избраната предметна област провокира активната научна работа в посока търсене на правилни подходи и платформи за успешно цифрово трансформиране на бизнеса на малките и средни предприятия. Затова смятам, че изборът на темата дава широко поле за творческа изява и анализи.

От големия обем използвани литературни източници и изложението в основния текст се вижда, че авторката **познава** съвременното състояние на малките и средните

предприятия, които осъществяват електронна търговия и поддържат приложения за това. На тази основа тя правилно е дефинирала целта и задачите в дисертационния труд. Последователно и аргументирано докторантката доказва и основната си изследователска теза - че *„успешното трансформиране на бизнеса в малките и средните предприятия налага правилен избор на подходи и платформи за електронна търговия, гарантиращи създаването на приложения, които са максимално ефективни, и едновременно с това съобразени с ресурсните възможности на предприятията“*.

При разработване на дисертацията е използван набор от научно-изследователски подходи и методи, като: системния подход, сравнителния метод, методите на анализа и синтеза, индуктивния и дедуктивния методи, методите на наблюдението, анкетата и интервюто. Докторант Маркова демонстрира умения за систематизиране, анализиране и обобщаване на огромен по обем теоретичен материал и за подходящо представяне на обработени емпирични данни за целите на своето изследване. Използваният в труда стил е научно издържан и отговаря на изискванията за разработване на такъв научен материал.

Дисертацията е в стандартен обем, а използваните източници са цитирани и описани коректно. Структурирането и съдържанието на изследването са логически правилно построени, методически издържани и подкрепени чрез прилагането на подходящи аналитични инструменти и изразни средства.

Предложеният за рецензиране автореферат напълно и точно отразява съдържанието на самата дисертация, отговаря на изискванията за разработване на такъв род научно изследване и съдържа всички изискуеми елементи.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Дисертационният труд на докторант Маркова притежава убедителни доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения по изследваните проблеми. Основните приноси на разработката могат да се очертаят в следните насоки:

Първо. Обогащаване на съществуващите знания за електронната търговия и дигиталната трансформация на бизнеса и доказване необходимостта от осъществяването ѝ в малките и средните предприятия.

Второ. Проучване и анализ състоянието на информационната инфраструктура в малките и средните предприятия у нас и готовността им за внедряване на приложения, осъществяващи електронна търговия.

Трето. Предлагане на методика за реализиране на проекти за електронна търговия в българските малки и средни предприятия.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

След внимателно запознаване с дисертационния труд, възникват следните въпроси и забележки:

1. Социалната търговия е посочена като една от тенденциите в създаването на проекти за дигитализация на бизнеса (стр. 137). Може ли докторантката за посочи някакви данни за стойността на директните търговски контакти, реализирани в различни социални мрежи и канали по света и у нас?

2. Съобразена ли е представената от авторката методика за реализиране на проект за електронна търговия с някой от подходите за осъществяване на дигитална трансформация на бизнеса, представени в под-параграф 1.2.2., и ако е така, с кой от изброените?

3. Какви законодателни предложения, гарантиращи безопасността при продажба на стоки или цифрови услуги чрез онлайн платформи, бяха предложени в края на 2020 г. от Европейската комисия?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният дисертационен труд има завършен вид и съдържа приносите, отразени в три направления на настоящото становище. Авторката показва по безспорен начин, че може да формулира научни цели, да осъществява научни изследвания и познава съществуващата практика по дисертационния проблем. Разработката има оригинален характер и представлява актуално научно-приложно изследване в областта на електронната търговия и приложението на различни методи, платформи и тенденции при създаването на приложения за нея.

На основание горепосоченото, препоръчвам на научното жури да **присъди** на Михаела Маркова Маркова образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Приложение на изчислителната техника в икономиката“.

Дата: 16.07.2021 г.

Изготвил становището: ...

(доц. д-р Наталия Маринова)